

Masnach Ryngwladol a Rheoli Ffiniau

17/07/2025

Crynodeb

Mae'r cyhoeddiad gan yr Unol Daleithiau ar 2 Ebrill ynghylch tariffau cyfatebol wedi cyfrannu at lefel gynyddol o ansicrwydd mewn marchnadoedd masnach ryngwladol.

Yn y cyd-destun hwn, mae Llywodraeth y DU wedi cwblhau nifer o gytundebau gyda gwledydd masnach ryngwladol allweddol, fel y cytundeb masnach rydd y cytunwyd arno gydag India, y cytundeb Ffyniant Economaidd rhwng y DU a'r UDA a Chytundeb Cyd-ddealltwriaeth y DU a'r UE.

Arweiniodd yr Uwchgynhadledd rhwng yr UE a'r DU hefyd at nifer o gyhoeddiadau, gan gynnwys rhagor o drafodaethau i gytuno ar Gytundeb Iechydol a Ffytoiechydol Cyffredin. Os caiff cytundeb o'r fath ei gwblhau, bydd yn effeithio ar ein rhaglen ffiniau.

Cynnwys

1.	Masnach - Cytundeb Masnach Rydd India.....	3
	Data Masnach.....	3
2.	Masnach - Cytundeb Ffyniant Economaidd y DU a'r UDA.....	4
	Data Masnach.....	4
3.	Masnach - Cytundeb Cyd-ddealltwriaeth rhwng y DU a'r UE.....	6
	Data Masnach.....	7
4.	Masnach - Trafodaethau â Gweddill y Byd	8
5.	Masnach - Strategaeth Fasnach y DU.....	9
6.	Rheoli Ffiniau - Model Gweithredu Targed y Ffin.....	10

1. Masnach - Cytundeb Masnach Rydd India

- 1.1 Ar 6 Mai 2025, daeth y Deyrnas Unedig i gytundeb i gwblhau trafodaethau ar gyfer Cytundeb Masnach Rydd newydd gydag India. Disgwylir i'r cytundeb gael ei lofnodi'n fuan. Yna, bydd y cytundeb wedi'i lofnodi yn cael ei gyflwyno gerbron Senedd y DU yn ddiweddarach eleni fel rhan o Ddeddf Diwygio Cyfansoddiadol a Llywodraethu 2010.¹
- 1.2 Gan fod y trafodaethau wedi dod i ben bellach, mae Llywodraeth Cymru'n dadansoddi'r cytundeb a bydd yn cyhoeddi adroddiad yn nodi ein safbwynt ar y cytundeb a'r effeithiau penodol ar Gymru.

Data Masnach

- 1.3 Mae perthynas fasnachol gref rhwng Cymru ac India, gydag oddeutu 256 o fusnesau Cymru'n allforio nwyddau i India, a 389 o fusnesau'n mewnforyio nwyddau o India yn 2024. Mae hyn yn cyfrif am tua 8.0% o'r 3,188 o fusnesau yng Nghymru a allforiodd nwyddau yn 2024 a 3.3% o'r 11,693 o fusnesau yng Nghymru a fewnforyiodd nwyddau.
- 1.4 Gwerth y nwyddau a fasnachwyd rhwng India a Chymru yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2025 oedd £795.1m, ac roedd mewnforyion ac allforyion yn werth £596.8m a £198.3m yn y drefn honno. Mae hyn yn golygu mai India yw ein 13eg marchnad allforyio fwyaf a'r 10fed marchnad fewnforyio fwyaf, gyda'r ddau'n cyfrif am 1.3% a 3.0% o'u cyfansymiau perthnasol.

¹ [Deddf Diwygio Cyfansoddiadol a Llywodraethu 2010](#)

2. Masnach - Cytundeb Ffyniant Economaidd y DU a'r UDA

- 2.1 Ar 2 Ebrill, cyhoeddodd gweinyddiaeth yr Unol Daleithiau gyfres o dariffau 'cyfatebol' ar bob gwlad. Er y cafodd y lefel uwch o dariffau eu hatal yn ddiweddarach am 90 diwrnod, cyflwynwyd tariff llinell sylfaen o 10% ar gyfer yr holl fewnforion i'r Unol Daleithiau, gan gynnwys o'r DU.
- 2.2 Mae'r tariffau 'cyfatebol' ar wahân i'r gyfres o dariffau y mae UDA hefyd wedi'u gosod ar nwyddau fel dur, alwminiwm a moduron.
- 2.3 Ar 8 Mai, cyhoeddodd y DU a'r UDA y telerau cyffredinol ar gyfer Cytundeb Ffyniant Economaidd (EPD) rhwng y DU a'r UDA². Mae'r cytundeb hwn yn nodi'r bwriadau ar gyfer cytundeb masnach yn y dyfodol ac nid yw'n rhwymo mewn cyfraith. Mae rhai elfennau o'r cytundeb wedi'u rhoi ar waith bellach. Er enghraifft, roedd y Cytundeb yn cynnwys ymrwymiadau i gyflwyno cyfradd tariff cwota ar y 100,000 car cyntaf a allforir o'r DU i'r Unol Daleithiau. Mae angen negodi pellach ar elfennau eraill o'r cytundeb i ffurfioli'r manylion penodol a nodir yn y Cytundeb Ffyniant Economaidd. Er enghraifft, cyflwyno cwotâu dur y DU.
- 2.4 Mae swyddogion Llywodraeth Cymru'n gweithio'n agos gyda llywodraeth y DU i ddeall y manylion sy'n weddill ynghylch sut bydd y trefniadau a nodir yn y Cytundeb Ffyniant Economaidd yn cael eu rhoi ar waith mewn unrhyw gytundeb terfynol.

Data Masnach

- 2.5 Mae perthynas fasnachol gref rhwng Cymru a'r UDA, gydag oddeutu 1,066 o fusnesau Cymru'n allforio nwyddau yno, a 1,220 o fusnesau'n mewnforio nwyddau o'r UDA yn 2024. Mae hyn yn cyfrif am tua 33.4% o'r 3,188 o fusnesau yng Nghymru a allforiodd nwyddau yn 2024 a 10.4% o'r 11,693 o fusnesau yng Nghymru a fewnforiodd nwyddau yn ystod y cyfnod hwn.
- 2.6 Mae'r data diweddaraf ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2025 yn dangos mai'r UDA oedd ail bartner allforio nwyddau mwyaf Cymru, gyda 13.0% o gyfanswm allforion nwyddau Cymru'n mynd i'r Unol Daleithiau, a phrif bartner mewnforion Cymru, gan gyfrif am tua 19.4% o holl fewnforion nwyddau Cymru.

² Cytundeb Ffyniant Economaidd y DU a'r UDA

- 2.7 Gwerth y nwyddau a fasnachwyd rhwng yr Unol Daleithiau a Chymru yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2025 oedd £5.9bn, ac roedd mewnfurion ac allfurion yn cyfrannu £3.9bn a £2.0bn yn y drefn honno. Mae'r data masnachu gwasanaethau diweddaraf ar gyfer 2022 yn amcangyfrif bod gwerth £3.2bn o wasanaethau'n cael eu masnach â'r Unol Daleithiau.

3. Masnach - Cytundeb Cyd-ddealltwriaeth rhwng y DU a'r UE

- 3.1 Ar 19 Mai, yn yr uwchgynhadledd rhwng y DU a'r UE, cyhoeddodd y DU eu bod wedi cytuno â'r UE ar Cytundeb Cyd-ddealltwriaeth rhwng y DU a'r UE ar fasnach, ynni a diogelwch,³.
- 3.2 Cytundeb fframwaith yw'r cytundeb yn bennaf, sy'n nodi meysydd allweddol ar gyfer negodi a chydweithredu pellach fel y maes lechydol a Ffytioiechydol (SPS), Symudedd leuenctid, allforion bwyd-amaeth ac ynni.
- 3.3 Bydd y DU a'r UE yn dechrau negodi ynghylch manylion y cytundeb cyn bo hir ac mae swyddogion Llywodraeth Cymru'n gweithio gyda llywodraeth y DU i sicrhau bod buddiannau Cymru'n cael eu cynrychioli.
- 3.4 Mae'r ddwy ochr wedi ymrwymo i drafod Ardal lechydol a Ffytioiechydol Gyffredin i gael gwared ar lawer o'r ardystiadau a'r gwiriadau ar gynhyrchion bwyd-amaeth a gyflwynwyd ar ôl i'r DU adael yr UE ac a greodd rwystrau masnach sylweddol i gynhyrchwyr o Gymru sy'n allforio i'r UE.
- 3.5 Cytunodd y pleidiau y dylai'r Deyrnas Unedig allu cymryd camau penodol i ddiogelu ei bioddiogelwch ac iechyd y cyhoedd, yn yr un modd ag Aelod-wladwriaethau o dan gyfraith yr Undeb Ewropeaidd.
- 3.6 Ar ben hynny, dylai'r Cytundeb lechydol a Ffytioiechydol gynnwys rhestr fer o eithriadau cyfyngedig i aliniad dynamig. Bydd yr eithriadau hyn yn cynnwys meysydd lle mae rheolau a rheoliadau'r DU / Llywodraeth Ddatganoledig yn wahanol i rai'r UE.
- 3.7 Ar hyn o bryd, mae'r ddwy ochr wrthi'n pennu manylion ymarferol y trafodaethau, gan gynnwys amserlenni. Mae Gweinidogion a swyddogion Llywodraeth Cymru'n ymgysylltu'n rheolaidd â llywodraeth y DU ar y manylion hyn i sicrhau bod cyfle i llywodraeth Cymru lywio sut bydd y DU yn ymdrin â'r trafodaethau a'n bod yn cymryd rhan ystyrlon yn y trafodaethau eu hunain.
- 3.8 Cynhelir Cyfarfodydd Grŵp Rhyngweinidogol rheolaidd lle trafodir y materion hyn. Cyfarfu'r Grŵp Rhyngweinidogol-Materion Gwledig ddiwethaf ar 23 Mehefin 2025.

³ [UK-EU Summit - Common Understanding \(HTML\) - GOV.UK](#)

Cyfarfu'r Grŵp Rhyngweinidogol - Masnach ddiwethaf ddydd Llun 2 Mehefin 2025 a chyfarfu'r Grŵp Rhyngweinidogol - yr UE ddiwethaf ddydd Llun 12 Mai 2025. Yn ogystal â hyn, bu sawl cyfarfod Rhyngweinidogol pedairochrog yn ymdrin â rheolaethau Ffiniau, ac roedd y diweddaraf ohonynt ar 9 Mehefin 2025.

- 3.9 Mae cynnwys molysgiaid dwygragennog byw o ddyfroedd Cymru yng nghwmpas y trafodaethau i gael mynediad i farchnad yr UE unwaith eto yn enghraifft o sut y gellir cynrychioli buddiannau cynhyrchwyr Cymru i elwa ar y cytundeb terfynol.

Data Masnach

- 3.10 Yr UE yw partner masnachu mwyaf arwyddocaol Cymru, a masnachwyd gwerth cyfanswm o £17.2bn o nwyddau â'r UE yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2025, gyda mewnforynion ac allforynion yn cyfrannu £7.7bn a £9.5bn yn y drefn honno. Yr UE hefyd yw'r farchnad fwyaf ar gyfer mewnfuddsoddi yng Nghymru.
- 3.11 Mae Cymru'n dibynnu mwy ar allforynion nwyddau i'r UE na'r DU gyfan. Yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2025, aeth tua 62.4% o allforynion nwyddau Cymru i'r UE, o'i gymharu â 48.9% ar gyfer y DU. (CThEM)
- 3.12 Yn 2024, o'r 3,188 o fusnesau a allforiodd nwyddau, roedd tua 79.4% (2,532) o'r rhain yn gwneud hynny i'r UE, ac roedd tua 37.3% o fewnforwyr Cymru'n mewnforynion nwyddau o'r UE (4,361 allan o 11,693 o fusnesau).

4. Masnach - Trafodaethau â Gweddill y Byd

- 4.1 Yn ogystal â'r cytundebau diweddar a wnaed gydag India, yr Unol Daleithiau a'r Undeb Ewropeaidd, mae nifer o drafodaethau masnach yn mynd rhagddynt ar hyn o bryd. Mae'r rhain yn cynnwys trafodaethau gyda'r Swistir, De Korea a Chyngor Cydweithredol y Gwlff. Mae llywodraeth y DU hefyd wedi cyhoeddi y bydd trafodaethau'n ailddechrau rhwng y DU a Thwrci.
- 4.2 Ar 20 Mai, dywedodd llywodraeth y DU wrth y Senedd fod y DU yn atal trafodaethau ar Gytundeb Masnach Rydd ag Israel yn ffurfiol.

5. Masnach - Strategaeth Fasnach y DU

- 5.1 Cyhoeddodd Llywodraeth y DU Strategaeth Masnach y DU⁴ ar 26 Mehefin 2025. Mae hwn yn amlinellu sut bydd Llywodraeth y DU yn mynd ar drywydd ei dull o ymdrin â pholisi masnach a masnach ryngwladol.
- 5.2 Bydd Llywodraeth Cymru'n ystyried cynnwys y strategaeth.

⁴ Strategaeth Fasnach y DU

6. Rheoli Ffiniau - Model Gweithredu Targed y Ffin

- 6.1 Pan adawodd y DU yr UE, roedd angen sefydlu system newydd o ofynion ar ôl Brexit ar gyfer trefn reoli ffiniau ar fewnforion o'r UE, gan gynnwys mai dim ond drwy bwynt mynediad gyda safle rheolaethau'r ffin (BCP) y gellid mewnforio anifeiliaid byw a nwyddau fel bwydydd.
- 6.2 Ym mis Awst 2023, cyhoeddwyd Model Gweithredu Targed y Ffin, gan gynnwys cytundeb gan llywodraeth y DU, Llywodraeth yr Alban a Llywodraeth Cymru ar drefniadau i ddiogelu ein bioddiogelwch a'n diogelwch bwyd. Mae'r trefniadau hyn yn berthnasol i fewnforion o'r UE a gweddill y byd.
- 6.3 Yn unol â'r trefniadau hynny, comisiynodd Llywodraeth Cymru'r gwaith o adeiladu Safle Rheolaethau'r Ffin ar ein tir ym Mharc Cybi ym mis Mawrth 2024 i sicrhau y byddai Caergybi - y porthladd fferi prysuraf ar Fôr Iwerddon, gyda dros dri chwarter y mewnforyn i Brydain Fawr o Iwerddon - yn gallu parhau i weithredu.
- 6.4 Dechreuodd gwiriadau ffisegol a gwiriadau adnabod ar fewnforion iechydol a Ffytioiechydol o'r UE ym mis Ebrill 2024 ar ôl sawl achos o oedi. Fodd bynnag, ni chyhoeddwyd dyddiad dechrau erioed ar gyfer gwiriadau o'r fath ar fewnforion o Iwerddon. Gallai'r cyhoeddiad ar 19 Mai 2025 bod y DU a'r UE yn bwrw ymlaen â thrafodaethau ar gyfer 'Ardal Iechydol a Ffytioiechydol Cyffredin' esemptio llawer o fewnforion anifeiliaid byw a nwyddau rhag gwiriadau iechydol a ffytioiechydol ar y ffin.
- 6.5 Ar 24 Mehefin 2025, cyhoeddodd y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig ddatganiad ysgrifenedig yn cyhoeddi ei benderfyniad terfynol i beidio â bwrw ymlaen â chomisiynu a staffio Safle Rheolaethau'r Ffin Caergybi, ac i beidio â bwrw ymlaen â'r gwaith o adeiladu Safleoedd Rheolaethau'r Ffin yn Abergwaun a Doc Penfro.
- 6.6 Bydd y penderfyniad hwn yn cael ei adolygu nes bod manylion terfynol y cytundeb gyda'r UE yn hysbys.. Yn y cyfamser, mae'n hanfodol bod y cyfleuster yn parhau i fod yn barod ac ar gael fel cyfleuster Safle Rheolaethau'r Ffin posibl os na lwyddir i wireddu cytundeb gyda'r UE neu os na fydd yn llwyddo i ddileu'r holl ofynion rheoli ffiniau.

- 6.7 Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo o hyd i roi digon o rybudd i fasnachwyr a phartneriaid cyflawni os bydd angen cyflwyno unrhyw archwiliadau newydd ar y ffin.
- 6.8 Mae gan Gymru ddiddordeb cryf mewn cynnal safonau iechydol a ffytoiechydol uchel, ar gyfer iechyd y cyhoedd a pharhad masnach. Bydd Llywodraeth Cymru'n parhau i weithio gyda llywodraeth y DU ar y goblygiadau o ran rheolaethau'r ffin tra bod darpariaethau Iechydol a Ffytoiechydol y Cytundeb Cyd-ddealltwriaeth yn cael eu negodi.
- 6.9 Wrth i'r amserlenni ar gyfer trafodaethau Iechydol a Ffytoiechydol a chamau gweithredu dilynol ddod yn gliriach, gall Llywodraeth Cymru bennu trefniadau bioddiogelwch a diogelwch bwyd priodol yn y cyfamser.
- 6.10 Mae Llywodraeth Cymru'n cefnogi dileu rhwystrau i fasnach ond rhaid iddi barhau i warchod rhag clefydau a sicrhau bod mesurau ar waith sy'n darparu lefel dderbyniol o warchodaeth bioddiogelwch.